

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РК ХІІ. Ч. 110. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 13 травня 1933.

VOL. XII. No. 110. Jersey City, N. J., Saturday, May 13, 1933.

THREE CENTS.

ТРИ БІЛІОНИ ТРИСТА МІЛІОНІВ НА
ПУБЛИЧНІ БУДОВИ

ВАШІНГТОН. — Сенатор Вагнер заявив, що на днях буде предложений президентом Рузвельтом величезний план, який обнімає федеральну контроль над цілим промислом та програму поширення публичних робіт, на яку то цілком призначено величезну суму, бо \$3,300,000,000.

Якщо президент дасть свою згоду, то цей план буде предложений у конгресі як проект уряду.

РУЗВЕЛТ ПРОТИ ВИПЛАТИ ВЕТЕРАНСЬКОГО
БОНУСА.

ВАШІНГТОН. — Вже прибули до Вашингтону понад 1,000 ветеранів, котрі домагаються негайної виплати ветеранського бонуса в готівці. Для тих ветеранів, які прибули чи прибудуть, призначено на домагання президента шатра в Форт-Гіорон. Однак президент видав заяву, в якій заявився проти негайної виплати бонуса в готівці.

ПОЛЕКШІ ВЕТЕРАНАМ.

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт зарядив, щоби при лісних роботах дати місце 25,000 безробітним ветеранам, котрі потребують найбільше допомоги. Він теж є за проврення недавно виданого закону, яким відібрано багатьом ветеранам допомоги, або їх зменшено. Президент хоче настановити комісію, яка провирить жалоби ветеранів і уважатиме, щоби не стала кривда тим ветеранам, котрі дійсно на війні потерпіли.

ЗАСУДИЛИ 16-ЛІТНОГО ХЛОПЦА-БІВНИКА.

НЮ-ІОРК. — По 4-годинних нарадах лава присяжних суддів узнала винним убивцю другого ступня Гері Морча, 16-літнього хлопця. Морч проби кухонним ножем 12-літнього Вільяма Бендера. Мати Морча зімліла, як прочитано оречення суддів. Морч зістане правдоподібно засуджений на кару 20-літньої в'язниці.

ЗАСТОСУВАЛИ „ЗАКОН ЛІНДБЕРГА“.

ПЮРІЯ (Іліной). —Присяжні судді узнали винним шхеленця троє осіб цілий гег, який складався з 6 відомих гегенстерів. Три гегенстери, а то Майк Таліорі, Френк Дельбоні і Джов Барсалона, дістали найвищий вимір кару. Суддя засудив кожного з них на 42 роки тюрми і грошову кару, по \$5,000. Інші дістали по 20 літ тюрми і менше.

МІЧЕЛ ПЕРЕД СУДОМ.

НЮ-ІОРК. — Чарльз Мічел, фінансовий магнат і один з найбільших біржових спекулянтів, бувший президент „Нешенел Сіті Бенк“, відповідає перед лавою суддів присяжних за те, що не заплативає податкових податків за два роки на суму \$858,429.68.

ДОБИРАЮТЬСЯ І ДО МЕЛОНА.

ВАШІНГТОН. — Генеральний прокуратор Ко-мінгс заявив, що буде заряджене доходження в справі закладів, пороблених послом Мекс Феленом Андрю Мелонів за те, що він не заплативає у 1931 р. податкового податку від мільйонних біржових транса-кцій.

Мек Фелен певний, що Мелон, бувший секретар скаргу й амбасадор до Англії, не заплативає до державної скарбини мільйони доларів, які повинен був виплатити.

ТРЕБА ЗМЕНШИТИ МОРГЕДЖІ.

ВАШІНГТОН. — Генрі Моргенто мол., голова „Фарм Кредит Адміністрейшн“, скидає наради з 25 асекураційними компаніями, щоби їх переконати, що треба обнизити фармерам моргеджі.

ПОЧТОВИЙ РЕКОРД ЦЕПЕЛНА.

БУЕНОС-АЙРЕС. — „Граф Цепелін“ відбув по-дорож з Фридрихсгафен у Німеччині до Пернамбуку в Бразилії на протязі 4 і пів дня. Цепелін привіз головну пошту. Це є перший випадок, що в такому скорому часі привезено пошту з Європи до Бразилії.

СТАВЛЯТЬ СМІТА КАНДИДАТОМ НА МЕЙОРА
НЮ-ІОРКУ.

НЮ-ІОРК. — Д-р Ніколас Ботлер, президент Колумбійського університету, піддає Ал Сміта на кандидата на мейора міста Ню-Іорку. Він каже, що на нього згодяться всі партії.

РУХ В ТКАЦЬКИХ ПРОМИСЛАХ.

ВАШІНГТОН. — З ткацьких заводів у стейтах Алабама, Джорджія, Норт-Керолайна і Техас до-носять до Вашингтону, що розпочато роботи як за найліпших часів, та що починають теж підносити платні робітникам.

КЛОПІТ З ДЖАБАМИ.

ВАШІНГТОН. — Генерального постмистра Фарлія, голову Демократичного Народного Комі-тету, атакують з різних боків, домагаючись при-дїлення ріжких джабів. Та Фарлі каже, що треба по-жидати, як президент Рузвельт обориється і по-логиди важливі справи, а тоді буде міг присвятити більше часу тим, котрі жалув на джаби, які запла-ту за їх участь у виборчій кампанії.

ПЕРЕВЕЗЛИ ПОТЯГ ДО
АМЕРИКИ.

Вантажний корабель „Бівер-лейд“ привіз до Монреалу цілий потяг з Англії, славний Роял Скат, найшидший ек-спресовий потяг Великої Британії. Потяг їде до Шикаго на ви-ставу Столітньої Посту. По до-розі він має вступити до де-яких канадських міст.

Великий журавель попере-носив вагон за вагоном з по-кладу корабля на шини побіч пристані. Вагони є готові до в-ажитку, однакщо дїякоматка є розібрана на дві часті і ї-треба вперед зложити.

ВИТВОРИЛИ ТЕМПЕРАТУРУ
459.1 НИЖЧЕ ЗЕРА.

Професорови В. Ф. Гюкови при допомозі механіка Нель-сона в Каліфорнійському ун-верситеті вдалось штучним способом витворити найниж-чу температуру, зарековрану в світі, а саме 459.1 Фаренгейта нижче зера. Їє це 0.25 степені центриграду вище тіла абсо-лютної відсутності тепла. Екс-периментатори не раз говорили, що осягнення абсолютного зера температури є необхідне для розв'язки ріжких науко-вих питань.

ЗЛОДІЙСЬКА ВАТАГА.

Іржавська поліція злізкі-дувала злодійську ватагу, що додалась в знаки людей у со-дах Хлопчик та Боратни. Про-водирем ватаги був Ян Гуралє. Гуралєві злочотку вдалось бу-ло втекти перед погонєю, та як оніди постріли стьєлмах Штама, його зловили. Стане мабуть перед нагим судом.

ВЛОМНИКИ ПРИ РОБОТІ.

До біора поїтовного виділу в Самборі добулись злодіи і розпороли раком дві каси, з яких забрали готівку 5,000 зол. Вломники дістались до пиниці, що знаходиться під ка-совою кімнатою, і звідси виби-ли діру в підлозі. — З біора касина польських письменни-ків у Львові вломники забра-ли з розбіткої каси 4,000 зол. З приводу тієї крадіжки ареш-товано кільканадцять підозрі-лих людей.

БУКШОВАНИЙ ПРИГА-
ДАВСЯ.

Ще в 1931 році арештовано у Львові Осипа Букшованого, відомого комуніста, за недо-згодження агітацію, після чо-го він щез з овику. Тимчасом ви-ринувла інша справа, що при-гадала загалоуго його назви-ще. Підчас свого пообуту у Львові він познакомився з жі-нкою одного музиканта, яка зложила за нього в суді ка-цію у висоті 4,000 зол. і Бук-шованого випустили на волю. За ту прислугу Букшований віддачав так, що втік до Харкова і кавця жуужі жинки пропала. Тепер вона надари-ходить і старается відобрати свої гроші.

БІВІВСТВА.

20-літній Павло Чорнейчук у Печерній, пов. Заліщицький, вбив сокирою 60-літнього Юстину Ме-дищу. Щоби це виглядало як самогубство, повила бабусю на бєльці. Причина бивства невідомо. — 20-літній Ю. Сид-дєрський у Цапівцях (Чортви-щина) застрелив із дубельної в-ини в своїй хаті свого 19-літнього товариша Стя. Каліновського. Призавив, що зробив це з-пекти.

СЕЛЯНИ БІВАЮТЬ БЕЗ-
БОЖНИКІВ.

Радянський часопис „Без-божники“ повідомляє, що до кулака Кашкина в Іванівці, на терені башкирської рєпубліки, приїздила брїтала безбожників і розпочала протирєлігійну пропаганду, після чою кож-а-диз і їти та горівки. Селянин розпочав дискусію з безбож-никами, а коли вони почали хулити Бога, хлопця за соки-ру і вбив двох агітаторів. Од-нак інші відобравли йому соки-ру і застрєлили його. Подібна подія сталася в Соколові, в київському районі. Коли у-зв'язку з неадекватними свята-ми приїждили до села безбожни-кі, й розпочали агітацію, 70-літній селянин Копаненко кинувся на одного агітатора з палицею і побив його. Зате застрєлили його чєкісти.

ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО.

Божєвільний Юрко Шеби-віль із Запалаво виврився пі-шки в напрямі Ярослава та по-дорозі зничив сокирою й пали-кою всі деревинні хрести, до-рогові знаки, поїзні вагони, сто-ли та поїзничі написи. Крім того порозвалював каміні фї-гури та каплички. Зловили йо-го шобію біля Ярослава та передали поліції.

ПОЛКОВНИК КИНОВАЛЕЦЬ
У РИМІ.

Центральний орган ББ, вар-шавська „Газета Польська“ принесла перед Великоднем вістку, що полк. Е. Кинова-лець приїхав до Риму, та зв'язала цей приїзд із побутим німєцького віцеканцлера Па-пєна і д-ра Розенберга в Римі. Цю вістку підхопила моск-овська „Правда“ і додала до неї такий коментар: „Совіт-ські читачі знають малюночку постать керманця УВО Кино-валяца не тільки з нагоди його знаменитої біографічної діяль-ності в минулому, але тажко-ро з недавнього його перетво-рення при участі записраже-ного“ дипломата національ-ного Розенберга, предме-том яких був, як відомо, плян відіравання України від СРСР. Як видно, український „ата-ман“ творить нероздільний ре-квізит арсеналу національно-соціалістичної німєцької за-гранничної політики. Так влас-те треба собі пояснювати при-сутність Киновальця в Римі“.

ЗАСУДИЛИ КОМУНІСТІВ.

Перед судом присяжних у Бе-рєжанна відбувалися в днях від-22 берєзня до 12 квітня ч. р. розправа проти 18 Жидів і 6 Українців, обвинувачених у державній зраді тому, що були членами КПЗУ. На основі веро-гідності присяжних трибуналу од-ноєю у год. 4 довіда присуд, який засудив усіх на кару в'язниці від 5 літ до 10 місяців. З України засуджено: Волод. Базиліючого в 5 років, Івана Шустєра на півтора р., Степана Пуцька на півтора р., Івана Ко-валєва на рік і Ант. Сидівника на 10 місяців в'язниці. Всім за-числено сілчій арешт.

З БОЯЗНИ ДО КАРИ, ПОВІ-
СИВСЯ.

В хліві, що належав до Оме-ліана Насечко в селі Смид-ли, ковельського повіту, по-висився 21-літній Павєл Бєль-жєв. Як приписують, самогуб-ство він зчинив, бо боявся карної відповідальності за поповнену крадіж.

БУДУЮТЬ МІСТО НАД ЛЕ-
ДОВИМ ОКЕАНОМ.

До Латвії втік з Радянщини колоніст Лотин, що був засланний на примусові роботи при будові нового міста на склистомому березі Ледового океану. Втікши оповідає, що до будови нового міста на арзоні Ленінграду зігнали тисячі робітників з цілої Радянщини. Робітників приміщєні в дерев'я-них бараках, де випирають масово з голоду та на шкор-бу. Бєльжєвники не дають хо-рим нікої лікарської допомо-ги.

ДВА РАБІНИ ПРО ПОДІ
В НІМЕЧИНІ.

Рабін Карьшбєв в Чехосло-ваччині, д-р Шігер, у „Карьш-бєдєр Ітр.“ (з 3. IV.) помі-стив довшу статтю про поло-ження в Німеччині. Між іншим каже в нїї: „Німєцькі Жиди писали національну революцій-ну Трєтєю Німєцької Держави почали страшенну пропаганду за кордоном проти згодних пересїдувачів німєцьких Жи-дів. Тому Гітлер має рацію, що мєститься на загалі німєць-ких Жидів“. Далі каже: „Нема сумніву, що положення 600,000 німєцьких Жидів трагічне. Та не забуваймо про велику духо-ву переміну, яку переживає Ні-мєччина. Ми, Жиди, тому так-само обурєні на всі акції проти Німєччини, як і сам німєцький народ“.

За цю статтю на засіданні у-правні жидівської громади у-хвалили вїзвати рабину д-ра Шігєра, шобі подався до дис-ципліни (яко опісля д-р Шігер у-тім же часопісі помістив ста-тєментарі до своєї статті). У божинї в першій дєнь свята Пасхи не дозволили Жидів д-рєвн Шігєровим вїгнєлєстї промови.

Бєрлїнський рабін, д-р Вай-бєрг, в ортодоксальний орган „Ліше Прєсє“ помістив ста-ттю про положення Жидів у Ні-мєччині. Між іншим каже в нїї: „Положення німєцьких Жидів за кордоном несправед-ливо оцінюють неспієчність ви-дїл у самїй Німєччині. Описи пересїдувачів сильно пере-бєрєшені. Вістїки про погро-ми Жидів переважно поширю-ють ті краї, які самі мають добру практику в містєтєві розбєрєнних погромів. Акція у закордонних урїдів в обороні німєцьких Жидів не виходить з ініціативи німєцьких Жидів і не є згідна з їх волею. За від-окремїєнї протїжидівські екс-цєси годї винувати уряд і нац-соц. партію. Є оправданна надїє сподіватися, що канцлєр Гіт-лєр, як і Мусолїні, старатимуться увилнїти нац-соц. рух від антисемїтизму“.

ВКРАДІ ДОРОГУ МОН-
СТРАНЦЮ.

З Нового Міста повідокля-ють, що вночі з Великої Су-боти на Великдєс невідомо ді-зломі вкрали в костєлі з го-лодного вітєра золоту мон-страницю, вєсажену дорогї-ми каміннями, вартості 500,000 злотих.

ПЄМЕР ПІКАРІВ БАТЬКО.

У Львові помер на 93 році жинти проф. д-р Жиль Пікар, бєльжєвний відомого дослідника, статєграфєр, Августа Пікара. Покійний був профєсором хє-мії в бєльжєвському універсї-теті, де поробив ріжкі важкі відкриття. Займався теж ма-лярством.

ЗНОВУ СУД НАД УКРАЇНСЬКИМИ
КУЛЬТУРНИМИ ДІЯЧАМИ

ПРАГА (Чехословаччина). — Чехословацькі га-зети одержали повідомлення з Москви, що на Укра-їні радянська влада готує новий судовий процес над українськими вченими та культурними діячами. Процес цей має нагадувати суд над українським а-кадеміком С. Єфремовом та над іншими вченими ні-бито за створення ними „Спілки Визволення Укра-їни“.

Большевики твердять, що вони тепер викрили нову українську націоналістичну організацію, яка складалася зі службовців комісаріату народньої о-світи, ріжких профєсорів вищих шкіл та вчитель-ства. Між арештованими знаходяться визначні українські мовознавці, Олена Курило та Трохимен-ко, які були профєсорами харківського інституту мовознавства.

Чєкісти обвинувачують їх у тому, що вони, складаючи словник української мови, „нависно ви-кидали“ з нього всі слова російського походження, а натомісць вводили слова чини українського по-ходження, беручи їх з ріжких діалєктів української мови. Москвські чєкісти кажуть, що цим вони ста-рались віддалити українську мову від „братньої московської мови“, віддаляючи тим український на-рід від московської, а крім того вони ще про-пагували впровадження на Україні латинської аз-буки, шоб мовляти, тим наблизити Україну до Євро-пи.

Службовці комісаріату народньої о-світи об-винувачують за те, що вони, складаючи список обо-в'язуючої літератури для середніх та вищих шкіл України, вписали в нього лише твори українських письменників усіх земель та європейських письмен-ників, згнорювавши зовсім московських письмен-ників. Таксамо обвинувачено їх у „примусовій укра-їнізації“ деяких шкіл у більших містках. Отже акт обвинувачення каже, що всі арештовані „продовжу-вали контрреволюційну та сепаратистичну політи-ку, яку провадила Спілка Визволення України до 1928 р.“

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД ОБСТОЄ АУТОНОМНО
ГАЛИЧИНУ.

ЛОНДОН (Англія). — Українське Бюро подає, що ініціатор англійської пєтїції до „Лїг Націй у справі автономії Східної Галичини, полковник Се-сіл Л. Малон, одержав від англійського міністра справ закордонних, сєра Саймона лист, у яким він говорить, що англійський уряд твердо стоїть на то-му, що Польща зобов'язалася надати автономію Східній Галичині, а тому уряд Англії, „як держави, що підписала рішення (про прилучення Галичини до Польщі. — Рєд.), розуміється, має право разом з іншими державами, які його підписали, звернути увагу польського уряду на ту справу. Далі міні-стер каже, що Англія у відповідях часі порозумі-ється з іншими державами і видивине цю справу.

ГАЗЕТИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

ЛОНДОН (Англія). — Українське Бюро подає, що в англійських журналістичних колах викликала немаду сензацію вістка, що деякі американські де-нянки, через своїх європейських заступників з Пари-жа, звернулись до визначених англійських жур-налістів з пропозицією стати їхніми воєнними ко-рєспондєнтами, бо в Європі передбачають у неда-лекому часі війну.

Правда, Англіїїї не признають такого занеп-коєння Американців, але згоджуються з тим, що політична ситуація в Європі тепєр же грізніша, ніж вона була на передодні Великої Вїйни.

АНГЛІЯ ОСТЕРІГАЄ НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН (Англія). — З нагоди перебування в Лондоні особистого Гітлєрового прєдставника, Ро-зенберга, в палаті послєв було кілька запитів, по-ставлєних міністрам. У відповідях міністрів було за-значено, що Англія стоїть проти узбєрєння Німєч-чини.

Коли Німєччина зірєє конференцію в справі розбєрєнення й пїчне збєрїється на власну руку, то проти неї будуть вжити „санкції“ на підставі Вер-зайського договору. Взагалі мїсія Розєнберга в Лондоні не поєслєся.

ЯПОЇЦІ БІЛЯ ПЄКІНА.

ПЄКІН (Китай). — Японська армія наближаєть-ся з півночі до Пєкіна. Вона старєється теж віді-ратї Пєкін з півдня від Тїєнцїну та взагалі від ін-ших центрів Кїтаю. Японські літєки вже розкинули над Пєкіном відозви до населєння з закликом не підтримувати кїтайської армії, шоб не вїстї жєр-тову наступу японсько-манджурських військ.

РОЗСТРЕЛЯЛИ ШПИГУНА.

РИМ (Італія). — На присуд воєно-полєного суду розстрєляно молодого морського офіцєра, Камїля Аїярдї. Суд признав, що він, служачи в го-ловному морському штабі, продав Франції та Ю-гославії секретні воєно-морські документи. Спра-ву його жинки, яку тажко засуджено на ємєрт за те саме, передано на розглад короля, який може дарувати їй жинтя.

FOUNDED 1893

Edited by Editorial Committee.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
---------------------	-------------

Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$
--------------	---------	---------------	----

Three months \$ 2.75 На три місяці \$

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

an Chicago World's Fair
Exhibit,
Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.

